

Leo Trotskij (1926)

Radio, vetenskap, teknik och samhälle

Kamrater!

Jag har just återvänt från jubileumsfestligheterna i Turkmenistan. Denna systerrepublik i Centralasien högtidlighåller idag årsdagen av sitt grundande. Det kan förefalla som om Turkmenistan är ett ämne som är ganska fjärran från radioteknik och Sällskapet för radions vänner, men i själva verket finns det ett mycket nära samband dem emellan. Det är just därför att Turkmenistan är ett *avlägset* land som det bör vara *nära* deltagarna i denna kongress. På grund av väldigheten i vårt federativa land, som omfattar Turkmenistan – ett territorium på 600 000 verst, större än Tyskland, större än Frankrike, större än vilket europeiskt land som helst, ett land vars befolkning är utspridd i oaser och där det inte finns några vägar – med tanke på dessa förhållanden skulle man ha kunnat uppfinna radioförbindelser enkom för Turkmenistan för att binda det samman med oss. Vi är ett efterblivet land; även om man räknar de mest utvecklade sektorerna är unionen som helhet ytterst efterbliven på det tekniska planet och likväl har vi ingen rätt att hålla oss kvar i denna efterblivenhet eftersom vi bygger socialismen och socialismen förutsätter och kräver en hög teknisk nivå. Då vi drar upp vägar genom landet, medan vi förbättrar dem och bygger broar (och vi har ett väldigt behov av broar!) tvingas vi samtidigt att mäta våra krafter med de mest utvecklade länderna ifråga om de sista vetenskapliga och tekniska landvinningarna – främst bland dem, bland många andra, står radiotekniken. Uppfinningen av den trådlösa telegrafen och radiofonin kan övertyga de mest skeptiska och pessimistiska bland oss om vetenskapens och teknikens obegränsade möjligheter, bevisa att alla vetenskapers resultat sedan deras begynnelse egentligen bara är en kort inledning till vad som väntar oss i framtiden.

Låt oss till exempel ta de sista tjugofem åren – exakt en fjärdedels århundrade – och låt oss tänka på de erövringar som den mänskliga tekniken åstadkommit inför våra ögon, inför ögonen på den äldre generation jag själv tillhör. Jag minns – och förmodligen är jag inte den ende som gör det bland de närvarande, trots att ungdomen här är i majoritet – jag minns den tid, då bilar ännu var sällsyntheter. På samma sätt talade man inte om flygplan vid slutet av förra århundradet. I hela världen fanns det inte, tror jag, 5 000 bilar, medan det nu finns nästan 20 000 000, varav 18 000 000 i enbart Amerika, 15 000 000 personbilar och 3 000 000 lastbilar. Bilen har inför våra egna ögon blivit ett transportmedel av största betydelse. Jag kan även minnas de otydliga och rispande ljud som jag hörde då jag för första gången lyssnade till en fonograf. Jag gick då i första klass på högstadiet. En företagsam man, som for från stad till stad i södra Ryssland med en fonograf, kom till Odessa och visade hur den sköttes. Och nu hör grammofonen, barnbarn till fonografen, till vad som är vanligast i hushållen.

Och flygplanet? År 1902, då jag var 23 år gammal, var det den engelske författaren Wells (många bland er känner hans science-fiction-berättelser) som publicerade en bok i vilken han skrev, mer eller mindre ordagrant, att man enligt hans åsikt (och själv ansåg han sig ha en djärv och äventyrlig fantasi i tekniska saker), mot mitten av 1900-talet inte bara skulle ha uppfunnit utan också i viss mån fulländat en maskin som var tyngre än luften och som kunde få militär användning. Denna bok skrevs 1902. Vi vet att flygplanet har spelat en viktig roll i det imperialistiska kriget och tjugofem år skiljer oss ännu från mitten på detta århundrade!

Och filmen? Det är heller ingen oviktig sak. För inte länge sedan existerade den inte – många av er minns den tiden. Men nu skulle det vara omöjligt att tänka sig vårt kulturliv utan filmen.

Alla dessa nyheter kom in i vår tillvaro under de sista tjugofem åren under vilka människorna dessutom åstadkommit ytterligare några småsaker, såsom imperialistiska krig där hela städer

och länder skövlades och miljoner människor omkom. Under tjugofem år har mer än en revolution inträffat, även om det är i mindre skala än vår, i en hel rad länder. På tjugofem år har livet förändrats av bilen, flygplanet, grammofonen, filmen, den trådlösa telegrafin och radiofonin. Om ni bara tänker på det faktum att det enligt vetenskapsmännens hypotetiska beräkningar krävdes hela 250 000 år för att människan skall övergå från jägarens enkla livsform till boskapsuppfödarens, förefaller detta lilla tidsfragment, dessa tjugofem år, som nästan ingenting. Vilken lärdom skall vi hämta ur denna period? Att tekniken har gått in i en ny fas, att dess utvecklingstakt ökar mer och mer.

De liberala vetenskapsmännen – det finns inte längre några –skildrade vanligen mänsklig-hetens historia i dess helhet som en linjär och oavbruten följd av framsteg. Det var oriktigt. Vägen för framsteg är inte rätlinjig, det är en bruten kurva som går i sicksack. Än går kulturen framåt, än faller den tillbaka. Det fanns det gamla Asiens kultur, det fanns antikens kultur, Greklands och Roms, sedan började den europeiska kulturen att utvecklas och nu föds den amerikanska kulturen i skyskraporna. Vad har man behållit från det förflutnas kulturer? Vad har man ackumulerat som en produkt av det historiska framåtskridandet? Tekniska arbetssätt, forskningsmetoder. Det vetenskapliga och tekniska tänkandet går framåt inte utan avbrott och tvekan. Även om ni funderar över de avlägsna dagar då solen kommer att upphöra att lysa och då allt liv kommer att slockna på jordens yta, finns det likväl en lång tid framför oss. Jag tror att i de närmaste århundradena kommer det vetenskapliga och tekniska tänkandet, i händerna på ett samhälle som organiseras efter socialistisk modell, att gå framåt utan att gå i sicksack, utan att uppleva avbrott eller tillbakagång. Det har mognat i en sådan omfattning, det har blivit tillräckligt oberoende och står så stadigt på sina grundvalar, att det kommer att gå framåt på en planmässig och tryggad väg jämsides med tillväxten av de produktiva krafter med vilka det är förenat mycket intimt.

En triumf för den dialektiska materialismen

Det är vetenskapens och teknikens uppgift att få materien att lyda människan, liksom rum och tid som oskiljaktiga från materien. Det finns faktiskt vissa idealistiska skrifter – inte religiösa, men filosofiska – där ni kan läsa att tid och rum är kategorier som härrör från våra intellekt, att de är resultatet av nödvändiga tankekrav men att ingenting motsvarar dem i verkligheten. Det är emellertid svårt att hålla med om dessa åsikter. Om någon idealistisk filosof inte kom i tid för att hinna till notåget utan kom med två minuters försening skulle han bara se svansen på tåget och skulle med egna ögon kunna övertyga sig om att tid och rum är oskiljaktiga från den materiella verkligheten. Det är vår uppgift att få detta rum att krympa, att besegra det, att spara på tiden, att förlänga det mänskliga livet, registrera den förflutna tiden, att höja livet till en högre nivå samt att berika det. Det är skälet till vår kamp mot rum och tid i vars begynnelse finns kampen för att tygla materien under människan – en materie som utgör grunden inte bara till varje ting som verkligen existerar, utan också varje tanke.

Den kamp vi för för våra vetenskapliga arbeten är själv ett mycket sammansatt system av reflexer, det vill säga fenomen av fysiologisk ordning som utvecklats på anatomisk grund, vilken själv framgått ur kemins och fysikens oorganiska värld. Varje vetenskap är en ackumulation av kunskaper som är baserade på en erfarenhet ifråga om materien och dess egenskaper, på en generaliserad förståelse av medlen att underkasta denna materia människans intressen och behov.

Men ju mer vetenskapen lär oss om materien, ju mer den lär känna dess 'oförutsedda' egenskaper, desto mer försöker borgarklassens dekadenta filosofiska tänkande att ivrigt utnyttja dessa nya egenskaper eller yttringar av materien för att bevisa att materie inte är materie. Parallellt med naturvetenskapernas framsteg i att bemästra materien sker en filosofisk kamp

mot materialismen. Vissa filosofer och även vissa vetenskapsmän har försökt att utnyttja radioaktivitetens fenomen i kampen mot materialismen: man hade vant sig vid atomerna, som var grundelementen i materien och det materialistiska tänkandet, men nu faller denna atom i bitar mellan våra fingrar, slås sönder i elektroner och redan i upptakten av populariseringen av den elektroniska teorin har en kontrovers brutit ut i vårt parti kring frågan: vittnar elektronerna för eller mot materialismen? Var och en som är intresserad av dessa frågor kan med stort utbyte läsa Vladimir Iljitjs verk: *Materialism och empiriokriticism*. Varken radioaktivitetens 'mystiska' fenomen, eller det trådlösa överförandet av elektromagnetiska vågor, en inte mindre mystisk företeelse, ifrågasätter egentligen materialismen.

Radioaktivitetens fenomen, som har lett till nödvändigheten att uppfatta atomen som ett sammansatt system av partiklar, som ännu är helt 'otänkbara' kan bara tjäna som argument mot en hopplös form av vulgär materialism vilken som materia erkänner endast vad man kan röra vid med nakna händer. Men detta är sensualism och inte materialism. Båda två, molekylerna, den yttersta kemiska partikeln, och atomen, den yttersta fysiska partikeln, undandrar sig vårt synsinne och vår känsel. Men våra sinnesorgan, som är våra första instrument för kunskap, är inte allt, långt därifrån, de sista resurserna för vår kunskap. Det mänskliga ögat och det mänskliga örat är mycket primitiva apparater som inte är avpassade för förnimmelsen av de fysiska och kemiska företeelsernas grundelement. Medan vi i vår uppfattning av verkligheten låter oss helt enkelt ledas av våra sinnesorgans dagliga upptäckter är det oss svårt att föreställa oss att atomen är ett sammansatt system, att det finns en kärna, att det runt denna kärna förflyttar sig elektroner och att resultatet av detta fenomen är radioaktivitet. Vår föreställningsförmåga vänjer sig vanligen endast med svårighet vid kunskapens nyerövringar. Då Copernicus på 1500-talet upptäckte att det inte är solen som går runt jorden utan jorden som går runt solen, föreföll detta fantastiskt och alltsedan den dagen har den konservativa fantasin ännu svårt att vänja sig vid detta faktum. Det är vad vi iakttar hos obildade personer och i varje ny generation av skolpojkar. Men trots att det även förefaller oss som har en viss bildning, som om solen går runt jorden, tvivlar vi likväl inte på att saker och ting i verkligheten inträffar på ett annat sätt ty det bekräftas av de samlade iakttagelserna av de astronomiska fenomenen. Människohjärnan är en produkt av utveckling av materien och den är samtidigt ett instrument för kunskap om denna materie; gradvis anpassar den sig efter sin funktion och försöker att överskrida sina egna gränser, skapa nyare vetenskapliga metoder, det vill säga allt mer sammansatta och exakta instrument, kontrollerar oupphörligt sitt verk, tränger steg för steg ned i tidigare okända djup, ändrar vår uppfattning av materien utan att den lösgör sig från denna grund för allt som existerar.

Radioaktiviteten, som vi nyss nämnde, utgör ingalunda ett hot för materialismen och den är samtidigt en storartad triumf för dialektiken. Tills helt nyligen förmodade vetenskapsmännen att det i världen fanns 90 element som undandrog sig varje analys, att det ena inte kunde förvandlas till ett annat – så att säga ett universum som skulle vara en väv som bestod av 90 trådar av olika färg och kvalitet. En sådan inställning bestred den materialistiska dialektik som talar om materiens enhet och, vad som är viktigare, föränderligheten i materiens element. Vår store kemist Mendelejev ville vid slutet av sitt liv inte försona sig med tanken att ett element kunde omvandlas till ett annat; han trodde fullt och fast på dessa 'individualiteters' stabilitet trots att radioaktivitetens fenomen redan var känt av honom. I våra dagar tror ingen vetenskapsman på elementens oföränderlighet. Med hjälp av radioaktivitetens fenomen har kemisterna lyckats att utföra den direkta 'tillverkningen' av 8 eller 9 element och samtidigt avrättningen av de sista återstoderna av metafysik i materialismen ty nu har man experimentellt bevisat möjligheten för ett kemiskt element att övergå till ett annat. Radioaktivitetens fenomen har sålunda lett till en överlägsen triumf för det dialektiska tänkandet.

Den radiofoniska teknikens fenomen är grundade på det trådlösa överförandet av de elektromagnetiska vågorna. *Trådlöst* innebär inte alls *icke-materiellt* överförande. Ljus utstrålar inte bara från lampor, men även från solen varifrån det når oss utan hjälp av trådar. Vi är helt inställda på det trådlösa överförandet av ljuset över aktningvärda avstånd och likväl är vi mycket förvånade då vi börjar överföra ljud över ett kortare avstånd tack vare just dessa elektromagnetiska vågor som representerar ljusets substrat. Allt detta är en yttring av materien, en materiell process, vågor och virvlar i rum och tid. De nya upptäckterna och deras tekniska tillämpningar visar oss bara att materien är mycket mera sammansatt och rikare på möjligheter än vad vi hittills tänkt. Men liksom tidigare skapas ingenting av ingenting.

De mest framstående av våra vetenskapsmän säger att vetenskapen och isynnerhet fysiken i vår tid kommit till en skiljeväg. För inte länge sedan sade de att vi ännu befann oss på ett stadium där vi 'fenomenologiskt' närmade oss materien – det vill säga utifrån iakttagelsen av dess yttringar, men nu börjar vi tränga djupare än någonsin in i materiens inre för att lära känna dess struktur och vi kommer snart att kunna behärska den 'inifrån'. En god fysiker skulle naturligtvis kunna tala om dessa ting bättre än jag. Radioaktivitetens fenomen för oss till problemet med frigörandet av atomenergin. Atomen bär i sig en mäktig, dold energi och fysikens stora uppgift består i att frigöra denna energi genom att få korken ur så att den instängda energin kan välla fram som ur en källa. Då öppnar sig möjligheten till att ersätta kol och olja med den atomenergi som blir till en grundläggande drivkraft. Det är inte alls en hopplös uppgift. Och vilka perspektiv öppnar sig inte för oss! Detta enda faktum ger oss rätt att förklara att det vetenskapliga och tekniska tänkandet närmar sig en viktig vändpunkt, att den revolutionära epoken i det mänskliga samhällets utveckling kommer att följas av en revolutionär epok när det gäller kunskapen om materien och dess behärskande. Obegränsade tekniska möjligheter kommer att öppna sig för en befriad mänsklighet.

Radio–militarism–vidskepelse

Men kanske är det dags att närmare gå in på de politiska och praktiska frågorna. Vilket är sambandet mellan radiotekniken och det sociala systemet? Är den förra socialistisk eller kapitalistisk? Jag ställer denna fråga därför att för några dagar sedan den välkände italienaren Marconi i Berlin sade att avståndsoverföring av bilder på hertz-vågor är en oerhörd gåva till pacifismen och att den innebär det snara slutet för den militaristiska eran. Varför skulle det vara på det viset? Epokers slut har utropats så ofta att pacifisterna slutligen blandar samman början och slut. Det faktum att man kan se på stort avstånd förmodas göra slut på kriget! Förvisso är uppfinnandet av medel att överföra en levande bild på stort avstånd en mycket lockande uppgift ty det var kränkande för synsinnets att hörseln – tack vare radion – i detta avseende fått en privilegierad ställning. Men att anta att detta kommer att resultera i slut på kriget är helt enkelt absurt och visar bara att när det gäller stora män som Marconi, liksom majoriteten av specialister – och man kan säga även majoriteten människor i allmänhet – så ger det vetenskapliga tänkandets former en viss hjälp åt intellektet, för att nu tala grovt, inte inom alla områden utan endast inom små sektorer. Liksom man i ett fartygsskrov har inrättat vattentäta skott för att det inte skall sjunka med en enda gång i fall av olycka, likaledes finns oräkneliga vattentäta skott i människans hjärna: på ett område eller till och med kanske tolv kan ni finna den mest revolutionära vetenskapliga anda, men bakom en skiljevägg den mest bornerade filisténs tankar. Det är marxistens stora styrka att han genom ett tänkande som generaliserar den mänskliga erfarenheten kan hjälpa till att riva inre väggar i tänkandet, tack vare hans integrerade analys av världen. För att återkomma till vårt ämne, varför skulle det faktum att man ser sin fiende göra slut på kriget? När det i gamla tider rådde krig såg motståndarna varandra på nära håll, så var det på Napoleons tid. Det är först med skapandet av vapen med lång räckvidd som man gradvis drev motståndarna att avlägsna sig och att skjuta mot mål som

var utom synhåll för dem. Och om det osynliga blev synligt innebär detta endast att även här den hegelska triaden har triumferat – efter tesen och antitesen har det ömsesidiga utplånandets ‘syntes’ kommit.

Jag minns den tid då man skrev att flygets utveckling skulle göra slut på kriget därför att hela befolkningen skulle störtas in i de militära operationerna, därför att det skulle medföra en ruin för ekonomin och det kulturella livet i hela länder, och så vidare. I själva verket öppnade uppfinningen av en flygande maskin som var tyngre än luften ett nytt och än grymmare kapitel i militarismens historia. Det är ställt utom tvivel att vi också nu står i begrepp att börja ett ännu blodigare och ännu mera förfärande kapitel. Tekniken och vetenskapen har sin egen logik, logiken i kunskapen om naturen och hur den underkastas människans intressen. Men teknik och vetenskap utvecklas inte i tomrum, de utvecklas i ett mänskligt samhälle som är uppdelat i klasser. Den besuttna klassen behärskar tekniken och behärskar genom den naturen. Tekniken i sig kan inte kallas militaristisk eller pacifistisk. I ett samhälle där den härskande klassen är militaristisk är tekniken i militarismens tjänst.

Det är ovedersägligt att tekniken och vetenskapen så småningom undergräver vidskepelsen. Men även härvidlag tvingar samhällets klasskaraktär till viktiga reservationer. Ta Amerika: predikningar överförs där per radio vilket innebär att radion tjänar till att sprida fördomar. Sådana saker händer inte här, tror jag – Sällskapet för radions vänner vakar över det, hoppas jag? (*Skratt och applåder*) I ett socialistiskt system kommer hela tekniken och vetenskapen otvivelaktigt att riktas mot de religiösa fördomarna, mot den vidskepelse som är ett uttryck för människans svaghet inför människan eller naturen. Jag frågar er, hur tungt ‘rösten från paradiset’ kommer att väga, då en röst från Polytekniska museet förs ut över hela landet? (*Skratt*)

Vi får inte komma på efterkälken

Segern över fattigdomen och vidskepelsen är tryggad om vi gör framsteg på det tekniska planet. Vi får inte komma efter övriga länder. Det första slagord som varje radioamatör måste ha i huvudet är: Kom inte på efterkälken! Ty vi är utomordentligt efterblivna i förhållande till de utvecklade kapitalistiska länderna; denna efterblivenhet är vårt främsta arv från det förflutna. Vad skall vi göra? Om, kamrater, situationen blev sådan att de kapitalistiska länderna fortsatte att göra framsteg och att regelbundet utvecklas såsom före kriget då skulle vi med ångest fråga oss: kommer vi att orka med att hinna ifatt dem? Och om vi inte kan hinna ifatt dem, skulle vi inte komma att krossas? På detta svarar vi: Vi får inte glömma att det vetenskapliga tänkandet och tekniken i ett borgerligt samhälle har nått sin högsta grad av utveckling just vid den tid då detta borgerliga samhälle ekonomiskt mer och mer hamnar i en återvändsgränd och förfaller. Den europeiska ekonomin är inte expansiv. Under de sista femtio åren har Europa blivit fattigare och inte rikare. Men dess uppfinningar och upptäckter har varit väldiga. Medan kriget skövlade Europa och ödelade oerhörda områden av världsdelen, gav det samtidigt en mäktig drivkraft åt det vetenskapliga och tekniska tänkandet som krävdes i den dekadenta kapitalismens grepp. Men om vi betraktar teknikens materiella landvinningar, det vill säga inte den teknik som finns i människors huvuden men som finns förkroppsligad i maskiner, varor, fabriker, järnvägar, telegraf och telefon, då är det klart att vi är förfärligt efterblivna. Det skulle vara riktigare att säga att denna efterblivenhet skulle vara förfärande om vi inte ägde den enorma fördelen som består i den sovjetiska organisationen av samhället som tillåter en planmässig utveckling av vetenskapen och tekniken medan Europa kvävs i sina egna motsättningar.

Vår nuvarande efterblivenhet på alla områden skall emellertid inte döljas utan tvärtom granskas med lugn och sträng objektivitet, men utan att vi ett enda ögonblick förfaller till illusioner. Hur kan ett land förändras till en enda ekonomisk och kulturell enhet? Genom

kommunikationsmedlen: järnvägar, fartyg, postväsen, telegraf, telefon, radiotelegrafi och radiofoni. Var befinner vi oss på detta område? Vi är förfärande efterblivna. I Amerika sträcker sig järnvägsnätet över 450 000 km; i England över nästan 40 000; i Tyskland över 54 000; men hos oss endast 69 000 kilometer och detta med våra väldiga avstånd! Det är ännu mera lärorikt att jämföra transporterad last i dessa länder och här genom att mäta i ton-km – det vill säga ett ton transporterat en kilometer. Förenta Staterna transporterade förra året 600 miljoner ton-km; vi transporterade 48,4; England 30, Tyskland 69; det vill säga USA transporterade tio gånger så mycket som Tyskland, tjugo gånger mera än England och två eller tre gånger mera än hela Europa och oss inräknade. Låt oss ta postväsendet, ett av de främsta medlen för kulturspridning. Enligt de upplysningar som lämnats av Kommissariatet för post och telegraf och som är baserade på de senaste siffrorna, uppgår utgifterna för postnätet i Förenta Staterna sista året till 1 miljard, 1,25 miljard rubler, vilket motsvarar nio rubler och fyrtio kopek per capita. I vårt land uppgår utgifterna för samma sektor till 75 miljoner, vilket innebär 33 kopek per capita. Det är en skillnad för oss mellan 940 och 33 kopek.

Siffrorna för telegraf och telefon är inte mindre frapperande. Längden på telegraflinjerna i Förenta Staterna är 3 miljoner kilometer, i England 0,5 miljon och här 616 000 kilometer. Men längden på telegraflinjerna är jämförelsevis liten i Amerika därför att de har många telefonlinjer – 60 miljoner kilometer – medan det i Storbritannien endast finns 6 miljoner och här endast 311 000 kilometer. Vi får inte skratta och inte gråta över oss själva, kamrater, men låt oss lägga dessa siffror på minnet: vi måste mäta och jämföra för att kunna hinna ifatt och gå förbi till varje pris! (*Applåder*) Antalet telefoner – en annan bra indikation på kulturnivån – är i Amerika 14 miljoner, i England 1 miljon och här 190 000. På hundra personer finns i Amerika 13 telefonapparater, i England lite mer än 2 och hos oss en tiondels apparat; med andra ord är i Amerika antalet telefoner med hänsyn tagen till befolkningsstorleken 130 gånger större än här.

Vad radion beträffar vet jag inte vad vi betalar för den per dag (jag tycker att Sällskapet för radions vänner skulle kunna åta sig denna uppgift), men i Amerika betalar man 1 miljon dollar, det vill säga 2 miljoner rubler, per dag för radion, vilket innebär 700 miljoner per år.

Dessa siffror avslöjar på ett hårdhänt sätt vår efterblivenhet. Men de avslöjar även den betydelse som radion kan och bör få såsom det billigaste kommunikationsmedlet i vårt väldiga rurala land. Vi kan inte på allvar tala om socialism utan att tänka oss omvandlingen av landet till en enda enhet som hålls samman av alla kommunikationsmedel. För att kunna införa socialismen måste vi först och främst vara istånd att tala med de mest avlägsna delarna av landet, såsom Turkmenistan. Ty Turkmenistan med vilket jag började mina reflexioner idag, producerar bomull och av Turkmenistans arbete beror arbetet i textilfabrikerna i Moskva- och Ivanovo-Voznesensk-regionerna. För att direkt och omedelbart kommunicera med alla delar av landet är radion ett av de viktigaste medlen – vilket naturligtvis innebär att radion inte får vara en leksak som reserveras för det övre skiktet av stadsbor som har en mera privilegierad ställning i förhållande till andra, utan det måste bli ett instrument för ekonomisk och kulturell kommunikation mellan stad och landsbygd.

Stad och landsbygd

Vi skall inte glömma att det i Sovjetunionen mellan stad och landsbygd finns gigantiska materiella och kulturella motsättningar som vi har ärvt från kapitalismen. Under den svåra period som vi genomgått, då staden tog sin tillflykt till landsbygden och landsbygden gav ett pund bröd i utbyte mot en överrock, några spikar eller en gitarr, föreföll staden värd medlidande jämfört med den lyckligt lottade landsbygden. Men allteftersom de viktigaste grund-

valarna för vår ekonomi, isynnerhet vår industri, återupprättats, har stadens väldiga tekniska och kulturella fördelar framför landsbygden visat sig igen. Vi har gjort oss stor möda att minska och till och med undanröja motsättningarna mellan stad och landsbygd på det politiska och juridiska planet. Men på det tekniska planet har vi inte tagit något viktigt steg framåt ännu. Och vi kan inte bygga socialismen med en landsbygd som befinner sig i sådana omständigheter av tekniskt armod och en bondeklass som är i avsaknad av kultur. En utvecklad socialism innebär framför allt att stad och landsbygd kommer på samma tekniska och kulturella nivå, det vill säga att stad och landsbygd uppgår i en enhet av likartade ekonomiska och kulturella villkor. Det är därför som ett närmande mellan stad och landsbygd för oss är en fråga om liv eller död.

Medan kapitalismen skapade industri och institutioner i städerna lät den landsbygden stagnera och kunde inte göra annat: man kunde alltid få råvaror och nödvändiga matvaror inte bara från den egna landsbygden utan också från underutvecklade länder och kolonierna där arbetskraften i lantbruket är billig. Krigets och efterkrigstidens oro, blockaden och det ständiga hotet om blockad, och slutligen bristen på stabilitet i det borgerliga samhället fick borgarklassen att närmare intressera sig för bondeklassen. Nyligen har vi mer än en gång hört borgerliga socialdemokratiska politiker tala om 'banden' med bondeklassen. I sin diskussion med kamrat Rakovskij om skulderna beskrev Briand med känsla behoven hos småägare och isynnerhet de franska bönderna. Otto Bauer, den österrikiske vänstermensjeviken, underströk i ett tal nyligen den utomordentliga betydelsen i 'banden' med landsbygden. För att kröna det hela organiserade vår gamle bekant Lloyd George –som, sanningen att säga, vi började glömma så smått – då han ännu var verksam i England, ett speciellt bondeförbund för 'banden' med bondeklassen. Jag vet inte vilken form dessa 'band' kommer att få under engelska förhållanden, men i Lloyds Georges mun får ordet en ganska lustig karaktär. I vilket fall som helst skulle inte jag rekommendera att han valdes som administratör för ett landsbygdsdistrikt och inte som hedersmedlem i Sällskapet för radions vänner, ty han skulle inte låta bli att begå någon ohederlighet eller annan försnillning. (*Applåder*) Medan det nya intresset i Europa för frågan om banden med landsbygden å ena sidan är en politisk-parlamentarisk manöver och å andra sidan ett betydelsefullt symptom på att den borgerliga regimen vacklar, är för oss problemet med de ekonomiska och kulturella banden med landsbygden en fråga om liv eller död, i uttryckets fulla bemärkelse. Den tekniska grundvalen för dessa band måste vara elektrifiering och detta är omedelbart förknippat med problemet med införandet av radion i stor skala. För att vi skall kunna åta oss att utföra de enklaste och mest påträngande uppgifterna är det nödvändigt att alla delar av Sovjetunionen är istånd att tala med varandra, att landsbygden kan lyssna till staden som ett mera bildat och bättre utrustat syskon. Utan ett förverkligande av denna uppgift skulle radion bli en leksak för privilegierade kretsar av stadsbor.

Er rapport har fastställt att i våra länder tre fjärdedelar av landsbygdsbefolkningen var okunniga om vad radion är för någonting och att den andra fjärdedelen endast kände till den genom speciella demonstrationer vid festivaler. Vårt program måste ta med i beräkningen att varje by inte bara skall veta vad radion är för någonting utan att den även äger sin egen mottagarstation.

Vart är vi på väg?

Det diagram som bifogats er rapport visar fördelningen av medlemmarna i ert sällskap på samhällsklasserna. Arbetarna utgör 20 % (det är den lille mannen med hammare); bönderna 13 % (det är den ännu mindre personen med en skära); tjänstemän 49 % (det är den respektable mannen som bär portfölj); och sedan kommer 18 % av 'övriga'; man har inte

fastställt vilka de är exakt, men de representeras av teckningen av en herre med kubb, käpp och vit ficknäsduk, tydligen en *nepman*. Jag föreslår inte att dessa män med ficknäsduk uteslutes ur Sällskapet för radions vänner, men de måste ringas in och flankeras mera bestämt så att radion kan bli mindre dyrbar för dem som bär hammare och skära. (*Applåder*) Jag är än mindre benägen att tycka, att antalet medlemmar som bär portfölj mekaniskt skall minskas. Men det är likväl nödvändigt att de två basgruppernas betydelse till varje pris ökas. (*Applåder*) 20 % arbetare är verkligen litet; 13 % bönder är skamligt litet; antalet personer med kubb är nästan lika stort som arbetarnas (18 %) och överträffar böndernas, som bara uppgår till 13 %! Det är en flagrant kränkning av den sovjetiska författningen. Det är nödvändigt att vidta åtgärder för att nästa år eller om två år bönderna blir omkring 40 %, arbetarna 45 %, tjänstemän 50 % och de man benämner 'övriga' 5 %. Det kommer att vara en normal proportion som är helt i överensstämmelse med andan i den sovjetiska författningen.

Radions erövring av byarna är en uppgift för de närmaste åren som står i mycket nära samband med avskaffandet av analfabetismen och med elektrifieringen av landsbygden och det är i viss grad en nödvändig förutsättning för framgång i dessa uppgifter. Varje provins borde börja erövringen av landsbygden med ett bestämt program för utbyggnad av radion. Låt oss breda ut det nya krigets karta på bordet! Från varje provinscentrum måste vi åt radion vinna framför allt var och en av de större byarna. Det är nödvändigt att våra byar, där läskunnigheten inte finns eller nästan inte finns, även innan de kan läsa och skriva som sig bör, kan få tillgång till kulturen genom radion som är det mest demokratiska medlet för spridning av information och kunskap. Genom radion som medel måste bonden kunna känna sig som medborgare i vår Union, medborgare i hela världen.

På bondeklassen beror inte endast i hög grad utvecklingen av vår industri, detta är mer än uppenbart; på vår bondeklass och på tillväxten av dess ekonomi beror också i viss grad revolutionen i Europas övriga länder. Vad som hämmar de europeiska arbetarna i deras kamp för makten och – det är inte en tillfällighet – vad socialdemokraterna skickligt slår mynt av i reaktionärt syfte, det är den europeiska industrins beroendeförhållande till utomeuropeiska länder vad beträffar råvaror och födoämnen. Amerika ger brödsäd och bomull, Egypten bomull, Indien rörsocker, den malajiska arkipelagen gummi, och så vidare. Det finns risk för att en amerikansk blockad till exempel tvingar den europeiska industrin till brist ifråga om råvaror och födoämnen under den proletära revolutionens svåraste månader och år. Under dessa villkor är en ökad export av brödsäd och råvaror av alla slag från Sovjetunionen en mäktig revolutionär faktor för Europas länder. Våra bönder måste göras medvetna om det faktum att varje extra tröskad och exporterad sädeskärve väger i vågskålen för det europeiska proletariatets revolutionära kamp, ty denna kärve minskar Europas beroende i förhållande till det kapitalistiska Amerika. De turkmenska bönder som odlar bomull måste förenas med textilarbetarna i Moskva och Ivanovo-Voznesensk och också med det europeiska revolutionära proletariatet. Mottagarstationernas nät skall vävas i vårt land så att våra bönder kan leva Europas och hela världens arbetares liv och delta i detta dag för dag. Den dag då Europas arbetare ockuperar sina sändarstationer, då Frankrikes proletariat bemäktigar sig Eiffeltornet och från dess topp på alla språk förkunnar att de är herrar över Frankrikes herrar (*applåder*), den dagen, den stunden måste inte bara arbetarna i våra städer och våra industrier utan även bönderna i våra mest avlägsna byar svara på de europeiska arbetarnas anrop: 'Hör ni oss?' – 'Bröder, vi hör er och vi vill hjälpa er!' (*applåder*). Sibirien skall hjälpa med brödsäd, fettämnen och råvaror, Kuban och Don med brödsäd och kött, Uzbekistan och Turkmenistan skall bidra med sin bomull. Detta kommer att visa att utbyggnaden av våra radiokommunikationer har påskyndat Europas omvandling till en enda ekonomisk organisation. Utvecklingen av det radiotelegrafiska nätet är bland så många andra ting en

förberedelse för den stund då Europas och Asiens folk kommer att enas i de Socialistiska Folkens Sovjetunion (*applåder*).

1 mars 1926